

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 12. Anglorum & Scotorum Præconum Epistola ad Franciæ, Belgii, & Helvetiæ Calvinistas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

Sæc. XVII. Regiæ Majestatis ratione, unius duntaxat diei ac noctis spatio septies ex Curia mandato ad mortem quæsitus est, jamque Puritani de morte Carolo inferenda certi, in publico foro ferale pegma erexerunt. Tandem vero Carolus aliquamdiu inter assiduas mortis angustias in Aula delitescens, hostium rabiem effugit, ac Joannis Justiniani Veneti Oratoris beneficio ex Anglia discessit, Pontificis jussu in Belgium profectus.

§. XII.

*Anglorum & Scotorum Præconum
epistola ad Franciæ, Belgii, &
Helvetiæ Calvinistas.*

*Hist. Eccl.
Jager. l. I.
cap. 6.*

Cum vero Puritani Præcones in Anglia & Scotia vererentur, ne ob detestandam eorum in Regem suum rebellionem a ceteris Calvinistis carperentur, ideo hanc labem a se amoturi instigantibus Curia inferioris Senatoribus ad Calvinianas, Franciæ, Belgii, & Helvetiæ Ecclesias literas dederunt, in quibus suam innocentiam, belli in Regem moti æquitatem, necnon suum pro tuenda reformatâ Religione studium, proximumque periculum, in quo sub Liturgiæ novæ obtentu eadem Religio in Anglia & Scotia versaretur, fufius

fufius exaggerabant: Ita nempe cunctis Sæc. XVII.
 rebellibus Calviniftis femper familiare A. C. 1641.
 fuit, fuam in Reges feditionem tuen-
 dæ Religionis prætextu & calumniis
 in Papam, Catholicosque adinventis
 honeftare. Erat autem fequens hujus
 infamis, & injuriofæ epiftolæ tenor:

„Haud dubitamus, quin calamita-
 „tes, fub quarum onere non tantum
 „ingemifcunt, fed & pene obruuntur
 „Ecclefia & regnum Angliæ, ad veftras
 „aures jam pridem pervenerint; nam
 „proculdubio Antichrifti Negotiatores
 „pari fedulitate apud vos artifices ex-
 „ftitere ferendæ in nos invidiæ, qua
 „alibi locorum detorquent in grande
 „crimen opus reformationis, quod fe-
 „cundum Dei verbum aggredimur, &
 „arma, quibus vitam hanc precariam
 „tuemur, contra molientes excifionem
 „Proteftantium Religionis, & ruinam
 „Reipublicæ, atque sævientes ferro &
 „flamma in ultima Regni viscera. Quo
 „magis eft, quod defideremus in noftra
 „innocentia faltem excufationem tam
 „diuturni silentii, quo hætenus rerum
 „nofttrarum deplorandam conditionem
 „vobis non exposuimus.”

„Verum a fratribus veniam pofci-
 „mus & expectamus, ubi resciverint,
 „magnitudine doloris nos præpeditos
 „fuiſſe; & ex quo in cætum coivimus,
 „usque

Sæc. XVII. „usque adeo tremoris poculo, quod bi-
 A. C. 1641. „bendum exhibuit Deus, attonitos fui-

„se, ut plane nostri officii nescii fueri-
 „mus: jam cum non tam spatium spi-
 „randi, quam penitus cognoscendi mor-
 „bum, qui nos affligit, detur facultas,
 „liceat familiari compellatione exone-
 „rare in finem vestrum dolorem, qui
 „nos urit, vobisque exponere calami-
 „tates, quas perpeffi sumus ab Antich-
 „risti sectatoribus, quorum hic labor,
 „hocque opus fuit, sanctum reforma-
 „tionis opus retardare, & in ejus lo-
 „cum Papismi crassiores sæces reponere.
 „In quo quidem conatu tantum profe-
 „cerunt, ut, nisi Deus, cujus judicia
 „sunt inscrutabilia, & misericordiæ non
 „est terminus, opem præsentissimam
 „afferat, funditus pereundum nobis sit.

„Non vos latet, quantum hæc vi-
 „perina progenies contulerit ad ruinam
 „parandam Ecclesiis reformatis extra
 „Angliam: quam promptis animis ac-
 „cincta fuerit in excidium Palatinatus,
 „& jacturam Rupellæ perfide proditæ;
 „quantumcunque sub specioso prætextu
 „legationum & negotiationum pacem
 „obtenderit, obsessisque & ad incitas
 „reductis, subsidium sponderit; cum
 „tamen re ipsa calamitates eorum fove-
 „rit, auxeritque. Tanto magis odium,
 „quo id genus hominum vos prosequi-
 „tur

„tur, conspectius est; quod eorum ple- Sæc. XVII.
 „rique calumniose exagitent vestras A. C. 1641.
 „Ecclesias, eoquod Præsulem non ad-
 „mittant, sine quo, si illis fides, or-
 „dinationem quamcunque irritam esse
 „temerarie affirmant.„

„Tenenda [nobis esset longior com-
 „mentatio, non Epistola, si singulos
 „actus artesque percurreremus, quibus
 „male ingeniosi homines usi sunt, cum
 „in Magna Britannia, tum in Hibernia
 „in tentanda everfione doctrinæ Prote-
 „stantium stabilitæ, & substitutione in
 „ejus locum Pontificiæ Religionis. Hi
 „enim nihil tam intentatum, nihil non
 „expertum reliquerunt; quin in pluri-
 „mis voti compotes fuerunt: Utque
 „rem gnaviter fatagerent, nec quid-
 „quam ullibi obftaret nefando operi
 „promovendo, sedulam operam nava-
 „runt, ut Pontificii legibus sancitis,
 „quibus in arctum cogebantur, solvè-
 „rentur; caverunt, ne Judices in dam-
 „natos lege patria sacrificulos Jesuitas-
 „que sententiam seu exilii seu mortis
 „ferrent, liberarent potius.„

„Nec leves fuerunt artes in Anglia
 „Hiberniaque, ut cœnobîa fundaren-
 „tur, & Juventus, quæ Pontificia re-
 „ligione excoleretur, ad Collegia trans-
 „marina ablegaretur: Sub iisdem au-
 „spiciis Papistarum Coryphæi, quan-
 „tum

Sæc. XVII. „tumvis non permittat lex, in Aulam
 A. C. 1641. „admissi, visique in curia officia cape-
 „fere. Plurimi eorum soluti sunt dam-
 „nis a legibus denunciatis; cautumque
 „ne in delictis præteritis poena statue-
 „retur, neque in futuris culpa cense-
 „retur. Invisi, qui contra hiscebant:
 „at repugnabant fidi purioris religionis
 „Professores, seu verbi Divini Ministri,
 „sed alii male multati, & persecutio-
 „nibus afflicti. Quæ quidem usque
 „adeo manifesta erant, ut Præsules,
 „eisque addicti Curiones pro suggestu
 „animos plebis inficerent Papismi fer-
 „mento, omnia propemodum Papalia
 „dogmata, nisi forsan illud de Primatu
 „Papæ in temporalibus, docerent, Di-
 „vinumque cultum mixtura sartaginis
 „novorum rituum commacularent, ple-
 „bem adigentes ad eorum observatio-
 „nem, reluctantes vero fulmine cen-
 „surarum ferientes: Hinc factum, ut
 „multi Religionem lucro æstimantes,
 „rebus suis grande compendium credi-
 „derint, non ultra fucum facere, sed
 „sine circuitu se ad Religionem Roma-
 „nam aggregare. Multis vero fideli-
 „bus verbi Divini Ministris ora obtu-
 „rata sunt, quod eis religio esset, su-
 „perstitiosas constitutiones amplecti, &
 „pro concione ad plebem recitare pes-
 „simi exempli pejorisque moris librum,
 „Supe-

Sæc. XVII.
A. C. 1641.

„Superiorum permiffu editum, quo da-
 „batur licentia, die Dominica in eos
 „lufus exspatiari, quos ne quidem pro-
 „felfis diebus ullæ reformatæ Ecclefie
 „admittunt. Ex eo multa millia ho-
 „minum alio abiere; pars in Ameri-
 „cam delata, pars inter vos fedem po-
 „fuit. Grave eft, quanquam irritato
 „nato, quod homines male feriati nu-
 „per tentaverint, novum rituale novum-
 „que librum Canonum obtrudere fra-
 „tribus Scotis: Quos ubi refpuiſſet gens
 „domus Dei Zelo calens, & ab omni-
 „bus Papalibus reliquiis maxime aver-
 „ſa, Regis Sereniſſimi animum perpu-
 „lerunt, ut tanquam in perduelles &
 „hoſtes animadverteret, armis com-
 „pelleret ad recipiendum, quod admit-
 „tere ex conſcientiæ dictamine præpe-
 „diebantur. Poſt hæc numerofus exer-
 „citus adverſus Scotos tanquam rebel-
 „les contra Regem ducitur, ſuppedi-
 „tantibus inprimis Papismo faventibus
 „pecuniam ſatis largiter. Sed ante-
 „quam ad manus veniretur, placuit
 „Deo, Regi inspirare hanc bonam
 „mentem, ut Comitiam Regni Angliæ
 „ediceret; quibus interceſſoribus factum
 „eſt, ut conſtiterit de fratrum innocen-
 „tia, & de injuria illata ab hoſtibus
 „Veritatis, paxque inter duo Regna
 „conſtabiliretur; alioquin invicem ſe-
 „cum

Hiſt. Eccleſ. Tom. LX,

Kk

Sæc. XVII. „cum commissura, & in mutuas cædes
 A. C. 1641. „exarsura. Quin ex occasione discor-
 „diæ facta est firmiter animorum confo-
 „ciatio, & concordia inter fratres redin-
 „tegratio; usque adeo, ut, Deo aspi-
 „rante, consultationibus Delegatorum
 „utriusque Regni, & concurrentibus votis
 „bonorum per universam insulam, qui-
 „bus idem Deus dederat lugere peccata
 „præterita, & serio ad se reverti, atque
 „desiderio purioris Religionis flagrare,
 „affulserat spes repurgandi Domum Dei,
 „nemine contradicente, saltem obstan-
 „te, liberatosque nos crediderimus,
 „ac diebus afflictionis deinceps succes-
 „suros dies refrigerii.”

„Sed rem longe aliter se habere
 „com erimus; nempe Deus, qui Se-
 „cretis tantum plagis hætenus nos of-
 „ficii monuerat, nunc Leonis instar ru-
 „gientis bellum peccatis nostris aper-
 „tum indicit. Sit nomen ejus bene-
 „dictum: gravia patimur, sed graviora
 „nos commeritos ultro fatemur; attra-
 „men in ejus amore & ope, quam af-
 „futuram tempore opportuno confidi-
 „mus, conquiescemus. Hostes ergo
 „nostri a spe res innovandi in Scotia
 „depulsi, ferocius tanto investiti sunt in
 „Parlamentum, totum circa reforma-
 „tionem in religionis negotio intentum:
 „intenti in primis fuerunt in omnes
 „occa-

Sæc. XVII.
A.C. 1641.

„occasiones. ut Regis animum avoca-
 „rent a Parlamento: Regia facilitate
 „confisi, crimina in se intentata elude-
 „rent, & in Hibernia excitarent rebel-
 „lionem, in qua, si fides est ipsis Pon-
 „tificiis, qui ejusmodi clades, tanquam
 „opima spolia, jactant, centum Pro-
 „testantium millia ad necem data sunt.
 „Quin ipsis authoribus, Rex selectos
 „aliquos Senatores ex utraque Camera
 „postulavit reos criminis Majestatis, &
 „armata manu comprehendere tentavit;
 „nec instare desierunt, quin perpulerint,
 „ut, deserto Parlamento, alio se-
 „cederet, & conscriberet exercitum,
 „extrema quæque minaturus. Qui qui-
 „dem exercitus ad fucum faciendum,
 „edicto ad id promulgato, circa initia
 „conflatus fuit, aut potius conflari cre-
 „ditus, pro solis Protestantibus & in caus-
 „sam Protestantium; ad cujus exercitus
 „signa nihil subdoli latere timentes Pro-
 „testantes, alioqui Regiarum partium
 „sequaces, agminatim confluerent:
 „nam mox fraus patuit, Pontificiis
 „tam, qui in Anglia, quam qui extra
 „Angliam, assiduis precibus & votis
 „supplicantibus, ut causæ Catholicæ
 „in Anglia agitatae felix successus re-
 „sponderet, & quandoque jactabundis,
 „in hæc erumpentibus: brevi postea
 „non amplius locum futurum dissimu-
 „latio

K k 2

Sæc. XVII. „lationi, se statim affuturos in armis
 A. C. 1641. „a Regiis partibus, quam primum Pro-
 „testantes in easdem partes tracti fue-
 „rint magno numero, & eis haud tu-
 „tum, nec specie honorificum referre
 „pedem, fuerit: quod & eventus com-
 „probavit. Nam ingens multitudo
 „Protestantium, quorum pars sub ob-
 „tentu conservandæ religionis lege as-
 „sertæ, tuendæ regalis prærogativæ
 „illibatæ & privilegiorum Parlamenti
 „intra præscriptos cancellos continen-
 „dorum: Pars vero perduellioni, pecu-
 „latui obnoxia, eoque nomine a su-
 „prema Senatus curia in crimen vo-
 „cata, aliique sibi male conscii, cum
 „tota colluvie ganeonum, erroneum, a-
 „leatorum, & ejusmodi farinæ homi-
 „num, quibus ex raptò dulce est vi-
 „vere, nec Religio curæ est, in partes
 „Regias ex æquo concessere; quos pro-
 „xime exceperè, si non armis, saltem
 „voto & pecunia, Episcopi illisque ad-
 „juncti Decani, Archidiaconi, totaque
 „cohors Novatorum, quibus sæces Pa-
 „pales cordi sunt. Tum demum om-
 „nes Pontificii, quos capit hæc insula,
 „quibus ad benevolentia indicium nulla
 „hactenus injuria illata; quin & non
 „nullibi gratia facta, missaticos cœtus
 „publice frequentandi: Protestantibus
 „interim, etiam minus faventibus Par-
 „lamenta

„lamento, dura passis; prodire in a- Sæc. XVII.
 „renam muniti Regio Diplomate, & A.C. 1641.
 „promissis deliniti, fore, ut pro armis,
 „si quæ deperderent, pretium exsolve-
 „retur, eorumque primarii ad Præfe-
 „cturas acciti. Et ne quid causæ ca-
 „tholicæ promovendæ deesset, largum
 „auctarium militum, pecuniæ & com-
 „meatus accessit ex Nationibus trans-
 „marinis, quibus æquitatem causæ
 „sux furore mentiti fuerant. Hac ho-
 „minum immensa manu, hisque sub-
 „sidiis, horrendum dictu, quantam,
 „quam latam edant stragem; quibus &
 „quot deprædationibus, incendiis, &
 „cædibus totam Angliam compleant,
 „& addictos causæ purioris religionis
 „persecutionibus affligant.,

„Porro, quanquam suprema Curia
 „omnem lapidem movisset, ut regni
 „propugnacula, classisque tutis mani-
 „bus committerentur, & necessario
 „bellico apparatu conquisito, se suaque
 „protegeret, adversus furores istorum
 „belli incentorum, qui Regio nomine
 „abutentes, legem, libertatem, & re-
 „ligionem abrogatum ibant. Ea ta-
 „men fuit hominum prava solertia in
 „sensibus abscondendis, & prætexendo
 „speciosas causas ausis suis, an potius
 „ea fuit justa ira Dei excandescens in
 „nos abusos longiusculam pacem, ut
 „hacte-

Sæc. XVII. „hactenus nihil postulatis, libellis sup-
 A. C. 1641. „plicibus profecerimus, quo Regem ex
 „impiorum manibus seu subduceremus,
 „seu eriperemus, eosque coram supre-
 „mo tribunali siteremus, pœnas debi-
 „tas persoluturos: Quin per totam An-
 „gliam fax belli est accensa. Ad cu-
 „mulum miseriarum eo pertraxerunt
 „Regem, ut non solum Hibernos Re-
 „belles appellatione subditorum *Roma-*
 „*no - Catholicorum, nunc in armis, &c.*
 „dignaretur, sed eis indulgeret indu-
 „cias in duodecim menses, ea potissi-
 „mum tempestate, qua res eorum con-
 „clamatae erant: per quam quidem ar-
 „morum cessationem, gens nata ad oc-
 „cisionem, & qua non alia crudelior
 „& immanior, milite, pecunia, armis,
 „& comœatu locupletata, nacta sit
 „viam compendiosam, male parta pes-
 „sime retinendi, & quod ibi reliqui est
 „Protestantium absumendi, ventilandi-
 „que in Angliam; in qua, quod in
 „præsens agunt, trucidant Protestantes,
 „pari laniena, & carnificina, quam
 „in Hibernia inter Protestantes exer-
 „cuerunt. „

„In hac rerum nostrarum miseranda
 „facie, inter tot luctus & ejulatus, Rege
 „adverso votis & inceptis nostris, per
 „fraudem & nequitiam adversariorum,
 „utraque Camera Procerum, Consilium
 „a no-

„a nobis poscit super reformatione Ec-
 „clesiæ: utque negotium feliciter pro-
 „cedat, nos convocavit in cætum, de-
 „liberaturos de repurganda nostra Ec-
 „clesia, impuritatibus & humanis com-
 „mentis & additamentis; deque con-
 „stituenda reformatione ex præscripto
 „verbi Divini, eaque uniformi per om-
 „nes ditiones Regis nostri, ac quan-
 „tum fieri poterit ad normam Ecclesia-
 „rum purioris notæ, accedente; cui
 „operi incumbere cæpimus non infelici-
 „ter cum bono Deo, jubente, ne par-
 „vorum dies contemptui sit.,

„Hactenus, fratres reverendi & di-
 „lecti, habetis in brevi quasi tabella
 „imaginem, an potius umbram, in qua
 „rudi penicillo exprimitur, quæ lügen-
 „da sit nostrarum rerum facies. Liber-
 „tas nostra proculcata, bona direpta,
 „& dilapidata, Domus effractæ, san-
 „guis in terram effusus, aliaque cha-
 „rissima adempta; tot sunt plagæ, quæ
 „in nos quasi fœdere factæ irruunt: Si
 „Deus velit hæc corpora alga viliora
 „ad terram dari, & pedibus concul-
 „cari, fiat ejus voluntas. Quicquid
 „pateremur: quin libenter totum san-
 „guinem profunderemus, dummodo,
 „quod superest Sanctorum, a furore
 „Antichristi assecularum vindicaremus,
 „& per nostrum latus religionem Sa-
 „nio-

Sæc. XVII. „niorem vulneratam, & cum ea impe-
 „A. C. 1641. „titas Ecclesias omnes reformatas, ex-
 „tra periculi aleam, assereremus. Nam
 „quod gravissimum est, & quæ est ad-
 „versariorum rabies, haud sanguine
 „nostro satiata, non tam accenta est
 „in nos qua peccatores, quam quia
 „veram religionem profitemur, tuemur-
 „que; eoque vota conatusque conspi-
 „rant, ut toti vacemus reformationis
 „operi.,

„Quod si Deus nos ad prædam
 „exponeret eorum dentibus confringen-
 „dos; tremendum relatu, quam opa-
 „cis tenebris, vinculis artis, & per-
 „secutionibus sævis involverentur, quot
 „quot inter nos recusarent caractere
 „bestiæ signari? Et quid non vobis con-
 „jicere datur, passuras ad exemplum
 „reliquas Ecclesias reformatas a bestia
 „ex abyfso ascendente; necnon a mu-
 „liere, quæ jam dudum sanguine San-
 „ctorum inebriata, tanto atrocius nunc
 „persequitur Chorum virgineum agni
 „comitem, antequam in exilium ruat?
 „Ordines & Ecclesia regni Scotiæ nul-
 „lum officium studii & benevolentiae
 „erga nos prætermiserunt, quo con-
 „flagrans apud nos incendium relin-
 „querent, Regiam Majestatem postula-
 „tis, Declarationibus & libellis suppli-
 „cibus, quam vel mollirent, vel flecte-
 „rent,

„rent, adiverunt: mox sequestres pa- sæc. XVII.
 „cis & intercessores se obtulerunt: tan- A. C. 1641.
 „dem ubi Regis aures nullis consiliis,
 „hortationibus & precibus patere anim-
 „adverterunt; mutuo se foedere cum
 „Ecclesia & regno Angliæ devinxerunt,
 „armaque foederata sociarunt pro
 „communi causa Religionis propugnanda,
 „pro incolumitate Regis ejusque
 „Regia dignitate & autoritate asserenda,
 „atque vindicanda Patriæ libertate,
 „adversus sceleratam factionem,
 „ut fufius habetur in Declaratione Scotorum
 „nomine edita, & in solemni foedere
 „trium Regnorum; quibus luce meridiana
 „clarius boni quique videntur Scotorum
 „pectus fidum & candidum, & nullis
 „sinistris interpretamentis & suspicionibus
 „obnoxium. Autoritate illius regni missi
 „sunt Delegati, quorum nomina posterius
 „subiuncta sunt, ut sub auspiciis Ordinum
 „Angliæ partem cætus Ecclesiastici
 „constituant, operamque in commune
 „conferant pro stabilienda uniformitate
 „religionis in utroque regno: Secundum
 „quæ iidem Delegati per præsentibus vobis
 „notum faciunt, quam alacris animis hic
 „conspexerint coronam amplissimam tot
 „virorum Doctrina, pietate, & prudentia
 „præcellentium: quos offenderint occupatos
 „circa
 K k 5 „ædifi-

Sæc. XVII. „ædificationem domus Domini, & ja-
A. C. 1641. „cienda fundamenta doctrinæ & disci-

„plinæ: quo nomine, & pro ratione
 „Christianæ Charitatis, qua colligan-
 „tur, & fœderis inter Anglos & Sco-
 „tos initi, obstrictos se reputant id o-
 „peræ sociare cum fratribus Anglis,
 „in compellendis pariter reformatis Ec-
 „clesiis, extra magnam Britanniam, eis
 „exponentes, quæ sit hic rerum turba-
 „tarum conditio, ut falsis rumoribus
 „& suspicionibus eatur obviam.,

„Quod superest, id primum roga-
 „mus, fratres, ad quorum æquitatem
 „provocamus, ut ex æquo & bono de
 „nobis & afflicta causâ judicetis, nec
 „aurem accommodetis iniquis adver-
 „sariorum judiciis; neve apud vos va-
 „pulemus tanquam rebelles, & arma
 „sumentes contra proprium Dominum;
 „quibus decretum sit apud se Regiam
 „dignitatem & auctoritatem arctiori-
 „bus cancellis concludere, atque Anar-
 „chiam in Ecclesiam Dei introducere:
 „quas calumnias abunde diluet fœdus
 „Nationale, cujus apographum ad vos
 „mittimus: nempe non satis fuit filiis
 „Belial concitasse Regis iram in nos,
 „nisi insuper Regio nomine abuteren-
 „tur, ut manus effugiant supremi Se-
 „natus, a quo postulantur læsæ Maje-
 „statis, violati juris municipalis, &
 „Reli-

„Religionis corruptæ. Adversus ejus-
 „modi homines contestamur, & pro-
 „fitemur arma a nobis sumpta; justam-
 „que defensionem a nobis oppositam
 „eorum armis. Judicet justus Domi-
 „nus, cujus non ulterius opem posci-
 „mus, quam quatenus hæc a nobis
 „sunt sincero animi affectu allegata.
 „Faxit Deus, ut fratres hæc serio ani-
 „mo volent, eisque innocentia nostra
 „probetur, quam etiam apud suos
 „prædicent.,

Sæc. XVII.
 A. C. 1641.

His ita nequiter expositis, tandem
 hi Præcones a ceteris Calvinistis pete-
 bant, ut ipsis auxilio essent, eosque
 a prætenso discrimine eriperent.

§. XIII.

*Scotorum rebellium animadversiones
 in librum Liturgiæ.*

Quoniam vero non modo Catholici,
 sed etiam moderatiores Angli, &
 Calvinistæ Puritanis non raro exprobra-
 rent, quod ob novam Liturgiam, li-
 brumque Canonum, aliosque ritus,
 quos salva religione sua acceptare po-
 tuissent, immerito tot turbas excita-
 rint, universam Hierarchiam, & Epi-
 scopalem Ordinem everterint, ac de-
 nique Regem suum, eique addictos in-
 festis armis, calumniis, molestiis, in-
 juriis,

Act. publ.
 Eccl. Scot.